Οι Πόλεμοι του Οπίου

Αναρτήθηκε στο ιστολόγιο Χείλων στις 27/06/2016 - Συντάκτης: Πυθεύς

https://chilonas.com/2016/06/27/httpwp-mep1op6y-3z7/

Ο γαλακτώδης χυμός της κάψας που περιέχει τους σπόρους του φυτού **Μήκων η υπνοφόρος**, είδος παπαρούνας, κατόπιν αποξήρανσης αποφέρει το όπιο, παραγωγική βάση πολυάριθμων ναρκωτικών ουσιών. Η αρχή της χρήσης του κυρίως για ιατρικούς σκοπούς —αναλγητικό, ηρεμιστικό και αναισθησιογόνο— ιχνηλατείται ιστορικά κατά προσέγγιση από το 3400 π.Χ. Στις αρχές του 15ου αιώνα, εμφανίζεται στην Ευρώπη η πρακτική του καπνίσματος της ουσίας, την οποία οι Κινέζοι αρχικά αποποιήθηκαν ως πρωτόγονη και βάρβαρη, αλλά στη συνέχεια με τις πίπες καπνίσματος οπίου να κατακλύζουν την αγορά, έγινε σταδιακά αρκετά δημοφιλής σε όλη τη χώρα. Οι Βρετανοί αντιλήφθηκαν τα τεράστια οικονομικά οφέλη που θα συσσώρευαν, εφόσον η Κίνα, εξαιτίας της τεράστιας αγοραστικής της δύναμης, επιχειρούσε να εισάγει όπιο και άρχισαν να εξάγουν το φάρμακο προς αυτήν σε τεράστιες ποσότητες, από την Αγγλοκρατούμενη Ινδία.

Οι διαδρομές του οπίου ανάμεσα στην Ινδία και την Κίνα.
[map_OpRoutes_BrEmpire21_234-5] URL[http://ocw.mit.edu/ans7870/21f/21f.027/opium_wars_01/ow1_essay01.html]

Η εισροή του οπίου στην Κινεζική αγορά δεν αποθαρρύνθηκε από τα κατασταλτικά μέτρα που επέβαλλε ο αυτοκράτορας και ώθησε τις δύο χώρες Κίνα και Αγγλία να εμπλακούν σε δύο πολεμικές συρράξεις των οποίων οι συνέπειες μακροημέρευσαν επηρεάζοντας τις διεθνείς σχέσεις τους, την Κινεζική οικονομία και κοινωνία ενώ παράλληλα ευνοήθηκε το άνοιγμα πολυάριθμων διεθνών εμπορικών λιμένων. Η δυναστεία **Τσινγκ** (Qing), η τελευταία των αυτοκρατορικών δυναστειών που διακυβέρνησε την Κίνα από το 1644 έως 1912, χαρακτηριζόταν από τάσεις πολιτισμικού απομονωτισμού και σκεπτικισμού σε ότι αφορούσε στο διεθνές εμπόριο και τις εισαγωγές.

Το έμβλημα της δυναστείας των Τσινγκ, από το 1889 έως το 1912.
wikipedia URL [https://en.wikipedia.org/wiki/Qing_dynasty]

Στις αρχές της δεκαετίας του 1700 οι Πορτογάλλοι εισήγαγαν στην Κίνα μια νέα μορφή καπνίσματος οπίου. Αναμεμιγμένο πλέον με καπνό, οδήγησε στην εμφάνιση νέας σειράς καπνικών προϊόντων στην κινεζική αγορά. Αρχικά, κυρίαρχοι στο εμπόριο του οπίου ήσαν οι Ολλανδοί, αλλά σύντομα η πρωτοκαθεδρία περιήλθε στους Άγγλους εξαιτίας της κυριαρχίας τους

στην Ινδία και της ίδρυσης της **Εταιρείας Ανατολικών Ινδιών** (*East India Company*, EIC**)**. Ο Βρετανοί άρχισαν να εμπορεύονται όπιο με αντίτιμο ράβδους ασημιού στην νότια Κίνα, όπου τελικά άκμασε το εμπόριο της ουσίας αυτής. Η εξαγωγή του οπίου από την Ινδία στην Κίνα διευκόλυνε την εισροή ασημιού στην Ινδία, γεγονός που αντιστάθμισε την Βρετανική αφαίμαξη της περιοχής και σταθεροποίησε την οικονομία της Ινδίας καθιστώντας την σημαντική οικονομική βάση για την Αγγλία. Για τους λόγους αυτούς, οι Βρετανοί προωθούσαν σε μεγάλο βαθμό το εμπόριο οπίου με την Κίνα.

Το πρώτο διάταγμα εναντίον του εμπορικού αυτού καθεστώτος εκδόθηκε από τον αυτοκράτορα **Yung Ching** το 1729. Παρά την απειλή σοβαρών κυρώσεων που επιβάλλονταν σε κάθε έμπορο οπίου και συναφών προϊόντων, ο όγκος των συναλλαγών εξακολούθησε να αυξάνεται. Το 1757 η κυβέρνηση **Manchu**εγκαθίδρυσε και νομιμοποίησε ένα και μόνο λιμάνι στην πόλη **Canton**(Guangzhou) όπου η Κίνα θα εμπορευόταν προϊόντα εξωτερικού. Στο ελεγχόμενο αυτό περιβάλλον θα ήταν δυνατόν να επιβληθούν κανονισμοί και φορολογία, αλλά πήγαζε και η βεβαιότητα ότι οι αλλοδαποί θα συναλάσσονταν αποκλειστικά με το τάγμα των εμπόρων **Co-hong**, οι οποίοι ελέγχονταν από τον αυτοκράτορα. Το εμπορικό πλαίσιο ήταν πολύ αυστηρό, όπως φαίνεται από αυτούς τους παρακάτω κανονισμούς που ακολουθήθηκαν μέχρι το 1840.

Το δέλτα του ποταμού Pearl

[map_MouthCantonRiver_p79747] URL [http://ocw.mit.edu/ans7870/21f/21f.027/opium_wars_01/ow1_essay01.html]

- Δεν επιτρεπόταν ο διάπλους του περάσματος **Bocca** [το οποίο οδηγούσε στο λιμάνι Canton, επίσως γνωστό ως το στόμα του τίγρη (Tiger's mouth) από ξένης σημαίας πολεμικά πλοία].
- Γυναίκες και κάθε τύπου οπλισμός δεν θα έπρεπε να βρίσκονται ή να μεταφέρονται στα εργοστάσια, δηλαδή τα τελωνειακά συγκροτήματα όπου εκτελούνταν διακρατικές συναλλαγές τα οποία βρίσκονταν εντός της περιοχής του λιμανιού αλλά εκτός των τειχών της πόλης.
- Απαγορευόταν η άμεση επικοινωνία των επιβαινόντων σε ξένα πλοία με τον Κινεζικό λαό και τους εμπόρους δίχως την επίβλεψη και διαμεσολάβηση κάποιου διορισμένου αυτόχθονα.
- Οι υπηρεσίες των εργοστασίων (κάθε συναλασσόμενη εθνότητα είχε το δικό της) εκτελούνταν από περιορισμένο αριθμό Κινέζων (οκτώ για την ακρίβεια, ανεξαρτήτως του όγκου των συναλλαγών που αναλάμβανε).
- Οι αλλοδαποί δε θα έπρεπε να επικοινωνούν με Κινέζους αξιωματούχους, παρά μόνο με τους εμπόρους οι οποίοι ανήκαν στο τάγμα Co-hong.
- Ο διάπλους του ποταμού δεν ήταν ελεύθερος στους

ξένους. Την 8η, 18η και 28η ημέρα του σεληνιακού ημερολογίου, όλα τα διερχόμενα πλοία όφειλαν να σταματούν μπροστά από τα τελωνεία στις όχθες του ποταμού και να ελέγχονται ενδελεχώς για οπλισμό, σπαθιά ή πυροβόλα όπλα, που ενδέχεται να μετέφεραν κρυφά. Τις ίδιες ημέρες οι αλλοδαποί αυτοί βάρβαροι (όπως χαρακτηρίζονταν) μπορούσαν να επισκέπτονται το ιερό του Βούδα γνωστό ως "**σπίτι του Honam Joss**" ή τους παρακείμενους "**κήπους των λουλουδιών**" αλλά σε ομάδες μικρότερες των δέκα ατόμων κάθε φορά. Αν οι δέκα τολμούσαν να εισέλθουν σε χωριά, δημόσιους χώρους ή αγορές, η τιμωρία θα βάρυνε τον συνοδό-διερμηνέα τους.

- Το διακρατικό εμπόριο έπρεπε να συντονίζεται αποκλειστικά από τους εμπόρους Co-hong. Οι ξένοι που διέμεναν στα εργοστάσια όφειλαν να μη μπαινοβγαίνουν συχνά από τα οικήματα, αν και τους επιτρεπόταν περίπατος σε περίμετρο ενενήντα περίπου μέτρων από αυτά.
- Οι ξένοι έμποροι δε θα έπρεπε να παραμένουν στην πόλη Canton μετά το τέλος της εποχής του εμπορίου (η οποία διαρκούσε από τον Οκτώβριο έως τον Μάιο του κάθε έτους) αλλά θα έπρεπε να επιστρέψουν στην πατρίδα τους ή να πάνε στο Macao (τον Πορταγαλικό θύλακα στο στόμιο του λιμανιού)
- Δεν επιτρεπόταν στους αλλοδαπούς ν'αγοράζουν κινέζικα βιβλία ούτε να μαθαίνουν τη γλώσσα (δύσκολο ν'αποδεχθεί κανείς ότι τέτοιου είδους

απαγόρευση θα μπορούσε επιβληθεί).

- Οι έμποροι Co-hong δεν θα έπρεπε να χρωστούν σε αλλοδαπούς.

source: **I. Hsu**, *The Rise of Modern China*, p.120

Painting of a Chinese hong merchant – **Mowqua**, by *Lam Qua*, 1840s
Peabody Essex Museum [cwPT_1840s_ct79_Mouqua]
Έμπορος του <τάγματος> Hong

Το προοριζόμενο από τους Βρετανούς όπιο για την Κίνα, συγκεντρωνόταν στην πόλη **Πάτνα** της **Βεγγάλης**, όπου δεσμευόταν και συσκευαζόταν σε δέματα βάρους 63.5 κιλών. Γύρω στο 1790 η ετήσια εισροή στην Κίνα άγγιζε περίπου τα 4.000 κιβώτια, ποσότητα που είχε υπερδιπλασιστεί στις αρχές της δεκαετίας του 1820. Ο όγκος των εισαγωγών αυξήθηκε ραγδαία την επόμενη δεκαετία αλλά η σύγχυση περί “ελευθέρου εμπορίου” που ενδυναμωνόταν στη Βρετανία και το μονοπωλιακό καθεστώς της Εταιρείας Αντολικών Ινδιών οδήγησε τελικά στην ανατροπή του (το 1834). Η εταιρεία γινόταν ολοένα και πιο εξαρτημένη από τα έσοδα του οπίου, την ώρα που μεμονωμένοι έμποροι έσπευδαν να αυξήσουν το μερίδιό τους απο την επικερδή αυτή συναλλαγή. Τις παραμονές του πρώτου Πολέμου του Οπίου, η Αγγλία έστελνε περί τα 40.000 κιβώτια ετησίως στην Κίνα. Εκείνη την εποχή εκτιμάται ότι θα πρέπει να υπήρχαν περίπου δέκα εκατομμύρια καπνιστές οπίου στην Κίνα εκ των

οποίων τα δύο ήταν εθισμένοι στην ουσία.

Η Αίθουσα Επιθεώρησης – Εργοστάσιο οπίου Πάτνα Ινδία
Στο χώρο αυτό το ακατέργαστο όπιο ελεγχόταν για την πυκνότητά του είτε με την αφή είτε μέσω ανάδευσης. Δείγμα από κάθε δοχείο, τα οποία ήταν αριθμημένα και καταγεγραμμένα, ελεγχόταν περαιτέρω για την καθαρότητά του στο δωμάτιο χημικών δοκιμών.
Prose from The Graphic reproduced in: The Truth about Opium Smoking, 1882
Lithograph after W. S. Sherwill, ca. 1850 Wellcome Images [1850_Sherwill_1_ExamH1B828]

Το εμπόριο οπίου ήταν τόσο διαδεδομένο και κερδοφόρο που όλες οι τάξεις της Κινεζικής κοινωνίας και οι αλλοδαποί, ήθελαν να συμμετάσχουν σε αυτό. Πλούσιοι, λόγιοι και έμποροι ενώθηκαν με τους ανθρώπους των κατώτερων τάξεων οι οποίοι μπορούσαν πλέον να αντέξουν τις οικονομικότερες εκδόσεις του φαρμάκου. Οι έμποροι Hong συνεργάζονταν με ξένους που επιχειρούσαν να περάσουν λαθραίες ποσότητες οπίου και όταν ξέφευγαν δωροδοκούσαν τους τοπικούς άρχοντες. Λαθρέμποροι, μικροπωλητές, μυστικές κοινότητες, ακόμη και οι τράπεζες σε ορισμένες περιοχές, έγιναν όλοι συνένοχοι στο εμπόριο ναρκωτικών.

Chinese Mandarins,
Illustrated London News, November 12, 1842 [iln_1842_174_mandarins_012b]
Κινέζοι Μανδαρίνοι, ανώτεροι πολιτικοί και στρατιωτικοί λειτουργοί

της αυτακρατορικής Κίνας

Αρκετά διατάγματα εκδόθηκαν στην προσπάθεια αναχαίτισης των εξαγωγών οπίου στην Κίνα αλλά η Βρετανική κυβέρνηση αδιαφορούσε. Το 1810 ο αυτοκράτορας προώθησε απόφαση που απαγόρευε χρήση και εμπορία της ουσίας:
«Το όπιο έχει μια πολύ σοβαρή παρενέργεια. Όταν κάποιος το καπνίσει εθίζεται στη χρήση του, αναστατώνεται σχεδόν άμεσα και νοιώθει ικανός να κάνει οτιδήποτε τον ευχαριστεί. Αλλά πολύ σύντομα τον σκοτώνει. Πρόκειται για ουσία που εκτός του ότι δηλητηριάζει τα χρηστά ήθη και έθιμά μας, τώρα τολμούν να το φέρουν στην **Απαγορευμένη Πόλη** [αυτοκρατορικά ανάκτορα στο κέντρο του Πεκίνου]. Πράγματι χλευάζουν το νόμο! Θα έπρεπε να συρθούν στη δικαιοσύνη και να καταδικαστούν αυστηρά. Εντούτοις πρόσφατα η αγορά και κατανάλωση οπίου απέκτησε πολυάριθμους ένθερμους υποστηρικτές. Δόλιοι έμποροι αγοράζουν και πωλούν για να δικό τους όφελος. Το τελωνείο στην πύλη **Ch'ung-wen** συστάθηκε για να επιβλέπει το σύνολο των εισαγωγών και δε φέρει ευθύνη για το λαθρεμπόριο οπίου. Εφόσον περιορίσουμε την αναζήτησή μας αποκλειστικά στα λιμάνια, φοβάμαι ότι θα είναι ανεπαρκής. Συμπληρωματικά θα πρέπει να διατάξουμε την γενική αστυνομική διεύθυνση και την αστυνομία να ελέγχει τις πέντε κύριες εισόδους και να ερευνά τις όλες τις υπόλοιπες. Εφόσον συλλαμβάνουν οποιονδήποτε

παραβάτη θα πρέπει να τον τιμωρούν και να καταστρέφουν το όπιο άμεσα. Καθώς το προϊόν προέρχεται από τις επαρχίες **Kwangtung** και **Fukien**, εντέλλουμε τους αντιβασιλείς, κυβερνήτες και επιθεωρητές των θαλάσσιων τελωνείων τους να ερευνούν ενδελεχώς την παρουσία οπίου και να αποκόπτουν τη ροή των αποθεμάτων του. Δεν θα πρέπει επ'ουδενί να θεωρηθεί στείρα η διαταγή αυτή και να επιτραπεί η λαθραία εξαγωγή οπίου!»

"Commissioner Lin and the Destruction of the Opium in 1839" Chinese artist Hong Kong Museum of Art [1839_LinDestrOp_165pc_hkma]
Ο επίτροπος Lin και η καταστροφή του οπίου το 1839

Το διάταγμα δεν απέφερε σπουδαία αποτελέσματα διότι η έδρα της διακυβέρνησης του "Ουράνιου Βασιλείου" βρισκόταν στο Πεκίνο και κατά συνέπεια πολύ μακρυά για να εποπτεύει τις εμπορικές συναλλαγές στο νότο. Δύο παραρεμφερείς οδηγίες εκδόθηκαν το 1811, οι οποίες προέτρεπαν τον Κινεζικό λαό να επιδείξει την αρμόζουσα τιμή, σεβόμενος τον υφιστάμενο κανονισμό απαγόρευσης του οπίου. Ωστόσο παρά την απειλή της αυστηρής τιμωρίας όλων των εμπλεκομένων, το εμπόριο οπίου στην Κίνα άνθιζε εξαιτίας της ενθάρρυνσής του από την Βρετανική κυβέρνηση.
Ο εθισμός των Κινέζων στο όπιο προκαλούσε ενθουσιασμό στους Βρετανούς οι οποίοι αποκόμιζαν τεράστια κέρδη. Αγνόησαν παντελώς κάθε διάταγμα της Κινεζικής κυβέρνησης που εναντιωνόταν στη χρήση του,

παρομοίως και τις κυρώσεις που θα επιβάλλονταν στους υπεύθυνους για τις εισαγωγές από την Ινδία. Στις αρχές του 18ου αιώνα, ο εσωτερικός ανταγωνισμός στην Ινδία προκάλεσε αφενός την πτώση της τιμής του, με αποτέλεσμα η ζήτηση από την Κίνα να κορυφωθεί και αφετέρου επηρέασε δραματικά το εμπόριο της ουσίας θέτοντας τέλος στη μονοπωλιακή δράση της Εταιρείας Ανατολικών Ινδιών το 1833.

Αξίζει να σημειωθεί ότι μέχρι το 1830, το 20% των αξιωματούχων της κεντρικής διοίκησης, το 30% των τοπικών ομολόγων τους και το 30% των χαμηλόβαθμων αξιωματικών, έκαναν τακτική χρήση οπίου. Ο ίδιος ο αυτοκράτορας Daoguang ήταν εθισμένος, όπως και η πλειοψηφία των αυλικών του.

"Οι *δρόμοι του οπίου* στην Κίνα την περίοδο 1833–1839"

Source: Yangwen Zheng, The Social Life of Opium in China (Cambridge University Press, 2005), p. 71; see also Hsin-pao Chang, Commissioner Lin and the Opium War (Harvard University Press, 1964), 25; also Immanuel C. Y. Hsü, The Rise of Modern China (Oxford University Press, 1970), p. 216.

[1839_map_OpTrade_25]

Εξαιτίας της αλλαγής αυτής στο εμπορικό καθεστώς, το 1834 η Αγγλία απέστειλε τον Λόρδο **Napier** στην **Macao** να διαπραγματευθεί τους όρους που ίσχυαν για το εμπόριο στο λιμάνι της **Canton**. Ωστόσο, το αυστηρό πλαίσιο λειτουργίας του τελωνείου, όπως προαναφέρθηκε, δεν του επέτρεψε απ'ευθείας

επαφή με Κινέζους αξιωματούχους και τελικά εκδιώχθηκε από τον κυβερνήτη της πόλης, ο οποίος διέκοψε τις εμπορικές συναλλαγές για εκείνη την ημέρα (2 Σεπτεμβρίου). Οι Βρετανοί παρά την επιθυμία του Napier να ανοίξουν δια της βίας το λιμάνι, συμφώνησαν να συνεχίσουν να εμπορεύονται με τους υφιστάμενους όρους.

Δίχως τον διαμεσολαβητικό χαρακτήρα της Εταιρείας Ανατολικών Ινδιών, οι παρεμβάσεις της Βρετανικής κυβέρνησης πύκνωσαν, τακτική που εξαγρίωσε τους Κινέζους ομολόγους τους και επιβάρυνε τις ήδη εύθραυστες σχέσεις τους. Τον Μάρτιο του 1839 ο αξιωματούχος **Lin Zexu** διορίστηκε από την Κινεζική κυβέρνηση υπεύθυνος για τις εμπορικές συναλλαγές στο τελωνείο της Canton. Ο Lin έσπευσε να επιβάλλει την αυτοκρατορική απαγόρευση του οπίου και απαίτησε από τους Βρετανούς εμπόρους να παραδώσουν εντός τριών ημερών τα αποθέματα οπίου που κατείχαν καθώς επίσης να υπογράψουν συμφωνία δεσμευτική για την περαιτέρω διακίνησή του. Παραβίαση του συμφώνου ισοδυναμούσε με θανατική καταδίκη. Εκείνη την εποχή ιδρύθηκε κέντρο αποτοξίνωσης στην Canton και η κυβέρνηση πρόβαλε ποικιλοτρόπως το δέλεαρ της αμνηστίας, για τους χρήστες οπίου, που θα αποφάσιζαν να απεξαρτηθούν και γενικά διαμόρφωσε ένα ισχυρό ρεύμα εναντίον των εισαγωγών και της χρήσης οπίου.

Ο Βρετανός επιθεωρητής εμπορίου **Charles Elliot**,

επιχείρησε να διαπραγματευθεί με τον Lin αλλά απέτυχε. Απαντώντας ο Lin, ανέστειλε τις εμπορικές δραστηριότητες και κράτησε ομήρους όλους τους αλλοδαπούς εμπόρους. Ο Elliot παραδόθηκε στον Lin και πρόσταξε τους εμπόρους να ξεφορτώσουν το όπιο που μετέφεραν. Έχοντας ο Lin στη διάθεσή του ποσότητα οπίου που ισοδυναμούσε με το σύνολο των ετήσιων εισαγωγών, το έριξε στη θάλασσα. Η Κινεζική κυβέρνηση δεν αντελήφθη τον αντίκτυπο της πράξης αυτής για τους Βρετανούς, οι οποίοι την εξέλαβαν ως καταστροφή κρατικής περιουσίας. Κίνα και Αγγλία βρέθηκαν τότε προ των πυλών σοβαρής σύρραξης.

Ο Elliot παρέδωσε 21,306 κιβώτια του φαρμάκου στους Κινέζους, τεράστια ποσότητα αν αναλογισθεί κανείς τα 63.5 κιλά που ζύγιζε το καθένα. Ο Lin βρέθηκε ξαφνικά να έχει στην κατοχή του κάτι λιγότερο από ενάμιση τόνο οπίου, το οποίο καταστράφηκε σε διάστημα 23 ημερών τον Ιούνιο του 1839 στην παραλιακή πόλη Chianti πλησίον του λιμανιού της Canton. Στη διαδικασία απασχολήθηκαν περί τους 500 εργάτες για την εκσκαφή τριών τάφρων κολοσσιαίων διαστάσεων (μήκους 50μ. πλάτους 25μ. και βάθους 2.5μ.) οι οποίες επενδύθηκαν με πέτρες και ξύλα, πληρώθηκαν δε, με νερό μέχρι το ύψος των 60 πόντων περίπου. Το όπιο αποσυσκευάσθηκε και ρίχθηκε σ᾽αυτές σε κομμάτια τα οποία στη συνέχεια αναδεύτηκαν μέχρις ότου διαλυθούν οπότε και προστέθηκε αλάτι και άσβεστος προκαλώντας αντίδραση κατά την οποία παρήχθησαν μεγάλα νέφη επιβλαβούς καπνού. Το λασπώδες κατακάθι που απέμεινε παροχετεύθηκε μέσω αυλακιών στη θάλασσα. Ο Lin και περίπου 60 Κινέζοι αξιωματικοί μαζί με ξένους θεατές παρακολούθησαν την καταστροφή. Στο παρασκήνιο του κατά τα λοιπά διάσημου γεγονότος, ο Lin απέτεινε δεήσεις προς το Πνεύμα της Νότιας Θάλασσας, απολογούμενος για την δηλητηρίαση του νερού με τις ακαθαρσίες αυτές, συμβουλεύοντας συνάμα την θεότητα (όπως καταγράφει ο ιστορικός Jonathan Spence) να προστάξει την απομάκρυνση των υδάτινων πλασμάτων ώστε να μη μολυνθούν.

A *Porites lutea* coral.

A team of researchers led by Ruoyu Sun, a geochemist now at Trent

University, Peterborough, in Canada, wanted to see whether corals could be a good record of mercury pollution, too. So they extracted a 200-year-old core from a Porites lutea coral in the South China Sea, expecting the record to match those gathered from remote ice and peat samples: a gradual increase over time due to mining, coal combustion, and later industrial production.

But the record they found was very different. In the oldest part of the core, dating to between 1800 and 1830, levels of mercury were low and relatively constant. But over the coral's next 170 years of life, the amount of mercury incorporated into its skeleton spiked repeatedly, sometimes reaching concentrations four to 12 times higher than the baseline. Those spikes line up precisely with a number of violent conflicts that raged in nearby China, including the **First Opium War (1839–1842)**, the **Second Opium War (1856–1860)**, and **World War II**, according to a study published this month in Environmental Science & Technology. The baseline mercury level also rose throughout the 1900s—but that increase is dwarfed by the wartime spikes.

Science AAAS URL [http://www.sciencemag.org/news/2016/05/world-war-ii-opium-wars-recorded-ocean-s-corals]

Οι δυστυχίες που επέφερε το όπιο στην ανθρωπότητα εκείνης της εποχής έμοιαζε ότι έφθαναν στο τέλος τους. Όμως η θάλασσα δεν "ξεχνά" όπως φαίνεται από την πρόσφατη ωκεανογραφική μελέτη που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Περιβαλλοντικές Επιστήμες και Τεχνολογία σύμφωνα με την οποία ιχνηλατήθηκαν οι Πόλεμοι του Οπίου αλλά και ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος, από την συγκέντρωση υδραργύρου στα σώματα των ενάλιων οργανισμών που το Πνεύμα της Νότιας Θάλασσας δεν μπόρεσε να διώξει καθώς ζούνε ριζωμένοι στο βυθό της για τουλάχιστον διακόσια χρόνια.

Η Βρετανική κυβέρνηση προσεβλήθη σε ακραίο βαθμό από την πράξη του Lin, την οποία θεώρησε εχθρική. Ο Lin έστειλε επιστολή στην **Βασίλισσα Βικτώρια** επιχειρώντας να επιλύσει το ζήτημα, γνωστοποιώντας στους Βρετανούς

που αντιτάσσονταν στην επιβολή της θανατικής ποινής στους εμπλεκομένους με το εμπόριο οπίου, ότι θα μπορούσαν να υπογράψουν μια διαφορετική σύμβαση που θα τους επέτρεπε να εμπορεύονται ελεύθερα μέχρι την Bocca (το στόμα του Τίγρη, νοτιότερα της Canton) υπό την αυστηρή εποπτεία όμως του οχυρού της **Chuenpo.** Οι Άγγλοι δεν δέχθηκαν την προσφορά και προετοίμασαν αποστολή δυνάμεων στην περιοχή.

Πρώτος Πόλεμος του Οπίου

Αφορμή, για την πολεμική αναμέτρηση Βρετανίας-Κίνας, στάθηκε ο φόνος Κινέζου χωρικού, από μεθυσμένους Άγγλους ναύτες, τον Ιούλιο του 1839. Η Βρετανία, αρνήθηκε να παραδώσει τους κατηγορούμενους, στις κινεζικές αρχές, επικαλούμενη έλλειψη εμπιστοσύνης προς το νομικό καθεστώς της χώρας. Η απόφαση αυτή, προκάλεσε αγανάκτηση στους Κινέζους και πυροδότησε εχθροπραξίες, οι οποίες ξεκίνησαν στις 4 Σεπτεμβρίου του 1839. Οι στρατιωτικές δυνάμεις από την Αγγλία [ο στόλος απαρτιζόταν από 48 πλοία -16 πολεμικά που μετέφεραν 540 όπλα, 4 ειδικά εξοπλισμένα ατμόπλοια, 27 μεταφορικά, 1 μεταφοράς στρατιωτών- και μετέφεραν συν τοις άλλοις καύσιμα για τα ατμόπλοια (3.000 τόνους άνθρακα) και ρούμι για τους στρατιώτες (145.000 λίτρα). Ο στρατός αριθμούσε 4.000 άντρες] έφθασαν τον Ιούνιο

του 1840 και άρχισαν να επιτίθονται σε παράκτια χωριά.

“The Imperial Portrait of a Chinese Emperor called ‘Daoguang’”
Wikimedia Commons [Emperor_Daoguang_wp]

Την εποχή εκείνη το Βρετανικό ναυτικό ήταν η πλέον τρομερή δύναμη κρούσης. Τα στρατεύματα του αυτοκράτορα **Daoguang** (της δυναστείας Qing) αντιτάχθηκαν με γενναιότητα αλλά υπολείπονταν του αντιπάλου σε θέματα εξοπλισμού και οργάνωσης. Οι Άγγλοι διέθεταν **μουσκέτα** (εμπροστογεμή μακρύκανα πυροβόλα όπλα) και κανόνια, ήσαν δε, άρτια και ευρύτατα εκπαιδευμένοι. Ο Lin επιχείρησε να ξεπεράσει το εμπόδιο του στρατού “οπλίζοντας τον λαό”. Στρατολόγησε πολιτοφυλακή σε κάθε χωριό της ευρύτερης περιοχής της Canton. Προσέλαβε άνεργους αχθοφόρους τσαγιού ως μισθοφόρους με αμοιβή 6 δολαρίων ανά μήνα, όπως επίσης ψαράδες για περιπολίες κι επιδρομές με τις βάρκες τους στα παράλια, με το ίδιο αντίτιμο. Προσέφερε οικονομική επιβράβευση σε όσους σκότωναν μέλη του βρετανικού στρατού ή βύθιζαν πλοία. Σε μια προσπάθειά του ν’αντιγράψει τις πολεμικές τεχνικές της Δύσης μετέφερε 200 κανόνια στην περιοχή κι αγόρασε πλοίο εκτοπίσματος 1080 τόνων σε ενίσχυση του αποκλεισμού της περιοχής.

“Το NEMESIS καταστρέφει Κινέζικα πολεμικά πλοία στον κόλπο Anson, στις 7 Ιανουαρίου 1841”
Η διάσημη γκραβούρα απεικονίζει το πρώτο βάπτισμα πυρός για

το καινοτόμο πολεμικο σιδηρόφρακτο Βρετανικό ατμόπλοιο NEMESIS
National Maritime Museum [1841_0792_nemesis_jm_nmm]
URL [http://ocw.mit.edu/ans7870/21f/21f.027/opium_wars_01/ow1_essay03.html]

Τα Βρετανικά στρατεύματα κατέλαβαν την Canton και διέπλευσαν τον ποταμό **Yangtze** (Γιανγκτσέ) καταστρέφοντας στο πέρασμά τους μαούνες των κατά τόπους τελωνειακών σταθμών, γεγονός που περιόρισε σημαντικά τα έσοδα της αυτοκρατορικής αυλής στο Πεκίνο. Τον Ιανουάριο του 1841 έφθασε στην πόλη ο **Charles Elliot** για να διαπραγματευθεί το αποκαλούμενο **Σύμφωνο του Quabi**. Οι Κινέζοι πληρούσαν τις ελάχιστες απαιτήσεις των Βρετανών αλλά καμμία πλευρά δεν αποδέχθηκε τη σύμβαση. Ο αυτοκράτορας αγανακτισμένος ισχυρίστηκε είχε δώσει τα πάντα στους Άγγλους αλλά εκείνοι απαιτούσαν ολοένα και περισσότερα.
Το πέρασμα της κατοχής των λιμανιών σε Βρετανικά χέρια επανεκκίνησε το εμπόριο οπίου. Καράβια φορτωμένα με όπιο συνοδευόμενα από πολεμικά, κατευθύνονταν στα λιμάνια ώστε να στηθεί εκ νέου το δίκτυο διακίνησης. Οι έμποροι δεν έκαναν καμία προσπάθεια να κρύψουν τις ποσότητες που ξεφορτώνονταν στην ξηρά ενώ οι τιμές για τις διάφορες ποιότητες του, γνωστοποιήθηκαν στο ευρύ κοινό.

“Sale of Plunder at Shang-Hae”
from The Chinese War (1844), p. 318

[ou_318a_plunder]
URL [http://ocw.mit.edu/ans7870/21f/21f.027/opium_wars_01/ow1_essay03.html]

Οπουδήποτε κι αν επιτέθηκαν οι Βρετανικές δυνάμεις ακολούθησαν λεηλασίες και πλιάτσικο, που πραγματώνονταν στην πλειοψηφία τους από αλλοεθνείς. Οτιδήποτε βρισκόταν σε δημόσιο χώρο ή κτίριο εθεωρείτο δεδομένο ότι ανήκει στους εισβολείς. Κάποιες φορές άναβαν φωτιές για να μαγειρέψουν χρησιμοποιώντας για καύσιμη ύλη, μοναδικά χειρόγραφα και σπάνια βιβλία, όμορφα πανάκριβα υφάσματα και περίτεχνα ξύλινα έπιπλα. Αξίζει να παρατηρήσουμε την υποσημείωση που συνοδεύει Κινεζικά σπαθιά, εκθέματα που σήμερα βρίσκονται στο Βρετανικό Ναυτικό Μουσείο, στην οποία αναφέρεται ότι ο όρος *loot,* προερχόμενος από το ινδουϊστικό *lut* ο οποίος σήμαινε λεηλατώ ή αποσπώ κάτι ξένο δια της βίας, προστέθηκε στην Αγγλική γλώσσα κατά τη διάρκεια του Πρώτου Πολέμου του Οπίου.

Τον Αύγουστο του 1841 ο **Sir Henry Pottinger** αντικαθιστά τον Charles Elliot στο ρόλο του επιθεωρητή εμπορίου και διατάσσει τις Βρετανικές δυνάμεις να καταλάβουν τις παράκτιες πόλεις. Έως την Άνοιξη του 1842 είχαν ανακτήσει πλήρως τις επιθετικές θέσεις τους. Κινούμενοι βόρεια έθεσαν υπό τον έλεγχό τους τις πόλεις **Amoy**, **Ting-hai** και **Ning-po**. Τον Μάιο κατέφθασαν ενισχύσεις από την Ινδία με αποτέλεσμα να έχουν την ίδια μοίρα οι πόλεις **Wu-sung**, **Shanghai** και **Zhenjiang**. Η Zhenjiang ήταν κομβικό επικοινωνιακό κέντρο καθώς επίσης η είσοδος στο **Μεγάλο Κανάλι** (Grand Canal) με το κλείσιμο του οποίου οι Βρετανοί απέκοψαν τις μεταφορές τροφίμων και άλλων αγαθών από τις νοτιότερες περιοχές της Κίνας

πρός την πρωτεύουσα στα βόρεια.

Το μεγάλο κανάλι της Κίνας
wikipedia URL
[https://el.wikipedia.org/wiki/Μεγάλο_κανάλι#/media/File:Modern_Course_of_Grand_Canal_of_China-el.PNG

Κατόπιν των γεγονότων αυτών, οι Κινέζοι συμφώνησαν να διαπραγματευθούν. Συναντήθηκαν με τους Άγγλους τον Αύγουστο του 1842 και στις 29 του μηνός υπογράφηκε η **Συνθήκη της Nanking** με την οποία αναφισβήτητα ευνοήθηκαν οι Βρετανοί. Το τάγμα των εμπόρων Hong διαλύθηκε, τα λιμάνια των επινείων Fuzhou, Ningbo, Shanghai και Xiamen άνοιξαν τις πύλες τους στο εμπόριο, οι Κινέζοι υποχρεώθηκαν σε καταβολή εγγύησης ύψους 21.000.000 δολαρίων και το Hong Kong παραχωρήθηκε στους Άγγλους.

"Υπογραφή και κύρωση της Συνθήκης της Nanking στην καμπίνα των επισήμων του πολεμικού πλοίου H. M. S. Cornwallis, το οποίο ανήκε στον βασιλικό στόλο, στις 29 Αυγούστου 1842" [(detail) Painted by Capt. John Platt] Το διάσημο έργο του 1846, μνημονεύει την υπογραφή της πρώτης των *ασύμμετρων συμφωνιών (unequal treaties)*. Η Δύση θεωρούσε ότι επρόκειτο για *θρίαμβο του εμπορίου, του διεθνούς δικαίου και του πολιτισμού*.
Anne S. K. Brown Military Collection, Brown University Library [1846_TreatyNanking_Brown]

Δεύτερος Πόλεμος του Οπίου

Ο Δεύτερος Πόλεμος του Οπίου, κάποιες φορές αποκαλείται **Πόλεμος του Βέλους**, μπορεί να ειδωθεί ως συνέχεια του πρώτου. Με τον ιμπεριαλισμό να απογειώνεται τη δεκαετία του 1850 οι χώρες της Δύσης ήθελαν κάτι παραπάνω από υποσχέσεις για την Κίνα. Οι συμφωνίες **Huangpu** και **Wangxia** που υπέγραψε στα 1840 με τη Γαλλία και τις Ηνωμένες Πολιτείες αντίστοιχα, επέτρεπαν διαπραγματεύσεις μετά την πάροδο δώδεκα ετών. Οι Βρετανοί οι οποίοι διεκδικούσαν κι αυτοί το προνόμιο, επεδίωξαν να διαπραγματευθούν τη Συνθήκη της Nanking το 1854.

Αξίωναν πλήρες άνοιγμα της Κίνας σε ολόκληρο τον εμπορικό κόσμο, νομιμοποίηση των συναλλαγών του οπίου, απαλλαγή των εισαγόμενων προϊόντων από την φορολογία που ίσχυε για τα υπόλοιπα προϊόντα, περιορισμό του ασφυκτικού κλοιού της πειρατείας, κανονικοποίηση ρυθμού δρομολογίων και αριθμού αχθοφόρων (οι οποίοι μισθώνονταν ως υπηρέτες), άδεια διαμονής των πρεσβευτών τους στο Πεκίνο και την επικράτηση των ειδικά προσαρμοσμένων αυτών συμβάσεων επί των προϋπαρχόντων του Κινέζικου δικαίου. Η Κίνα αρνήθηκε να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις των Βρετανών όπως επίσης τις διαπραγματεύσεις με οποιαδήποτε άλλη χώρα, γεγονός που ευνόησε την εχθρική προδιάθεση της Δύσης απέναντί τους.

Απεικόνιση της επίθεσης των συμμάχων στην Canton (Guangzhou) το 1856, κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Πολέμου του Οπίου (1856–60), undated Chinese wood engraving.The Print Collector/Heritage-Images Photo. **Encyclopædia Britannica Online** URL [http://www.britannica.com/event/Arrow-War/images-videos/Depiction-of-the-allied-assault-on-Canton-in-1856-during/100656]

Οι εχθροπραξίες πυροδοτήθηκαν στις 8 Οκτωβρίου του 1856 όταν Κινέζοι αξιωματικοί επιβιβάστηκαν στο **Βέλος**, πλοίο ιδιοκτησίας τους νηολογημένο στο Χονγκ Κονγκ αλλά Βρετανικής σημαίας, το οποίο εφημολογείτο ότι εμπλεκόταν σε πειρατείες και λαθρεμπόριο, συλλαμβάνοντας δώδεκα Κινέζους υπηκόους. Οι Βρετανοί υποστήριζαν ότι το πλοίο είχε περάσει πρόσφατα στην κυριότητά τους απαιτώντας συνάμα την απελευθέρωση των ναυτών επικαλούμενοι νομικό υπόβαθρο για την στάση τους τις υπογεγραμμένες *ετεροβαρείς συνθήκες* (unequal treaties).

Ο όρος "*unequal treaties*" αναφέρεται στις ήδη υπογεγραμμένες συμβάσεις μεταξύ Κίνας (και άλλων Ασιατικών κρατών) με χώρες της Δύσης, οι οποίες έκλιναν υπέρ των δυτικών συμφερόντων. Συχνά η Κίνα υποχρεωνόταν να καταβάλλει μεγάλες αποζημιώσεις ν' ανοίγει λιμάνια και να παραχωρεί κυριαρχικά της δικαιώματα στη Δύση. Επιπλέον οι συνθήκες όριζαν ότι όποιος αλλοδαπός συλλαμβανόταν, η υπόθεσή του θα

εκδικαζόταν στη χώρα καταγωγής του.

“Το ατμοκίνητο κλίπερ (τύπος ιστιοφόρου) “LY-EE-MOON,” το οποίο ναυπηγήθηκε για να χρησιμοποιηθεί στο εμπόριο του οπίου” (Illustrated London News, ca. 1859) 25 χρόνια μετά την επαναστατικό αυτό εμπορικό ξέσπασμα, τα ήδη γνωστά για τις επιδόσεις τους *κλίπερ οπίου,* εξελίχθηκαν περαιτέρω με την προσθήκη ατμοκίνητων τροχών που χρησιμοποιούσαν άνθρακα ως καύσιμη ύλη. [1800s_LyEeMoonILN_Britannca] URL [http://ocw.mit.edu/ans7870/21f/21f.027/opium_wars_01/ow1_essay01.html]

Το επιχείρημα των Βρετανών ήταν αδύναμο κι έτσι κατέφυγαν στην προβολή του ισχυρισμού ότι οι Κινέζοι στρατιώτες είχαν προσβάλει τη βρετανική σημαία (σχίζοντάς την). Η Κινεζική κυβέρνηση ήταν πολύ απασχολημένη με την καταστολή της εξέγερσης της **Taiping** [Η ήττα και το περιεχόμενο της Συνθήκης του Νανκίνγκ, στάθηκε η αφορμή εξέγερσης τμήματος του στρατού και της γραφειοκρατίας, που ανακήρυξε, το 1850, χωριστό κράτος, με την επωνυμία “Ουράνιο Βασίλειο της Αιώνιας Ειρήνης” (Taiping Tian Guo) με πρωτεύουσα το Νανκίνγκ (Nanjing)] ώστε να επιχειρήσει ν’ αντισταθεί στο Βρετανικό στρατό ο οποίος κατέστρεψε εύκολα τα οχυρά πλησίον της Canton και στη συνέχεια κινήθηκε επιθετικά προς την πόλη. Αμερικανικά και Βρετανικά πολεμικά πλοία βομβάρδισαν την πόλη, αλλά οι αμυνόμενοι στρατιώτες και πολίτες στάθηκαν ικανοί να τους αναγκάσουν σε οπισθοχώρηση στην περιοχή **Humen**, λίγο έξω από την πόλη στην επαρχία της Canton.

Βρετανικά στρατεύματα καταμβάνουν οχυρό το 1860
wikipedia URL
[https://en.wikipedia.org/wiki/Second_Opium_War#/media/File:67th_Foot_taking_fort.jpg]

Οι Άγγλοι ζήτησαν τη βοήθεια της Γαλλίας, των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ρωσσίας στον αγώνα τους ενάντια στην Κίνα. Οι Γάλλοι προθυμοποιήθηκαν αβίαστα εξαιτίας της δολοφονίας ενός μισθοφόρου τους από τους Κινέζους. Οι δύο τελευταίοι απέστειλλαν διπλωμάτες υποσχόμενοι συμπαράσταση ή οποία όμως ποτέ δεν μεταφράστηκε σε πραγματική στρατιωτική υποστήριξη.
Τον Μάρτιο του 1857 Βρετανοί και Γάλλοι συστρατεύθηκαν υπό τη διοίκηση του Ναυάρχου **Sir Michael Seymour**, με τον Λόρδο **Elgin** και τον **Jean Baptiste Louis** να ηγούνται των τάξεών τους, αντίστοιχα. Λίγο αργότερα την ίδια χρονιά οι σύμμαχοι κατέλαβαν την Canton αιχμαλωτίζοντας τον κυβερνήτη στρατηγό **Ye Mingchen,** ο δε **Bo-gui**, διοικητής της επαρχίας Canton, παραδόθηκε.

Η σύλληψη του Ye Mingchen (1807-1859) μετά την πτώση της Canton
wikipedia URL
[https://en.wikipedia.org/wiki/Second_Opium_War#/media/File:1858,_Canton_Commissioner_Yeh_Men.jpg]

Στο μεταξύ, την Άνοιξη του 1868 η Ρωσία επιτέθηκε στις βορειότερες περιοχές της **Μαντζουρίας**. Οι Κινέζοι συμφώνησαν να υπογράψουν μια ακόμη ασύμμετρη

συνθήκη στην **Aigun**, τον Μάιο του ίδιου έτους, σύμφωνα με την οποία παραχωρούσαν 600,000 τετραγωνικά χιλιόμετρα γης μεταξύ της βορειότερης όχθης του ποταμού **Amor** και της εξωτερικής κορυφογραμμής της οροσειράς **Xing'an** στην Ρωσία και μοιράζονταν τη νομή της περιοχής ανάμεσα στον ποταμό **Ussuri**και τη θάλασσα.

Βρετανικός χάρτης του 1851 ο οποίος δείχνει τα σύνορα Ρωσίας-Κίνας πριν την προσάρτηση.

wikipedia URL [https://en.wikipedia.org/wiki/Amur_Acquisition#/media/File:John-Tallis-1851-Tibet-Mongolia-and-Manchuria-NE.jpg]

Οι συμμαχικές δυνάμεις Βρετανών και Γάλλων προωθήθηκαν στην πόλη **Wanghailou**, προάστιο της **Tianjin**, σε αναμονή ειρηνευτικών συνομιλιών. Στις 5 Ιουνίου του 1858, οι Κινέζοι συμφώνησαν να συναντηθούν μαζί τους για διαπραγματεύσεις. Αργότερα τον ίδιο μήνα, υπογράφηκε μεταξύ Άγγλων και Κινέζων η **Συνθήκη της Tientsin**, στην οποία συμμετείχαν επίσης Γάλλοι, Αμερικανοί και Ρώσοι. Η συμφωνία προέβλεπε την διαθεσιμότητα έντεκα επιπλέον λιμανιών στη Δύση, επέτρεπε σε Βρετανία, Γαλλία, Ρωσία και Ηνωμένες Πολιτείες να εγκαθιδρύσουν μικρές πρεσβείες στο Πεκίνο (την πρώην Απαγορευμένη Πόλη), απελευθέρωνε τον διάπλου του ποταμού Yangtze για τα ξένης σημαίας πλοία κι έδινε τη δυνατότητα σε αλλοδαπούς να ταξιδεύουν στην ενδοχώρα της Κίνας η οποία αναλάμβανε την πληρωμή δύο εκατομμυρίων taels

(1 tael ≈ 40 γρ.) ασημιού προς Βρετανία και Γαλλία, αποζημιώνοντας συνάμα τους πρώτους με δύο επιπλέον εκατομμύρια για τις καταστροφές που είχαν προκάλεσαν σε ιδιοκτησίες τους.

Υπογράφοντας την Συνθήκη της Tientsin, 1858.
wikipedia URL
[https://en.wikipedia.org/wiki/Treaty_of_Tientsin#/media/File:Signing_the_Treaty_of_Tientsin.jpg]

Εντούτοις, η εκεχειρία δεν διήρκεσε πολύ. Η Κίνα δεν εφάρμοσε κάποιους από τους όρους της συμφωνίας κατά κύριο λόγο μη επιτρέποντας στις πρεσβείες να εγκατασταθούν στο Πεκίνο. Οι Βρετανοί αποκρίθηκαν επιτιθέμενοι σε οχυρώσεις των Κινέζων στο στόμιο του ποταμού **Peiho**. Στο πέρασμα του 1860 Βρετανικές και Γαλλικές δυνάμεις χτύπησαν πολλά οχυρά σε όλη την Κίνα και στις 6 του Οκτώβρη μπήκαν στο Πεκίνο.

Ο αυτοκράτορας **Xianfeng** δραπέτευσε στο νέο θερινό του κατάλυμα όπου συναντήθηκε με τον αδελφό του και επικεφαλή των διαπραγματεύσεων, Πρίγκιπα **Gong**. Οι σύμμαχοι λεηλάτησαν την πόλη κι έκαψαν αμφότερα τα θερινά παλάτια, το τέως και το νυν.

Απεικόνιση της μάχης στα οχυρά της περιοχής Taku το 1860.
wikipedia URL
[https://en.wikipedia.org/wiki/Opium_Wars#/media/File:Capture_of_the_Peiho_Forts.jpg]

Οι χώρες αποφάσισαν να προσέλθουν σε διαπραγατεύσεις και στις 18 Οκτωβρίου 1860 συνεδρίασαν στο Πεκίνο, όπου η **Συνθήκη της Teintsin** κυρώθηκε από τον Πρίγκιπα Gong, απονεμήθηκαν στους Χριστιανούς πλήρη πολιτικά δικαιώματα, η πόλη **Tianjin** άνοιξε τις πύλες της στο εμπόριο, οι Κινέζοι παρέδωσαν στη δικαιοδοσία των Βρετανών την περιοχή της πόλης **Kowloon**, που συνιστούσε την πλέον σημαντική απαίτησή τους, επετράπει η ανεξιθρησκεία στη χώρα και η μεταφορά μισθοφόρων Κινέζων στην Αμερική από Βρετανικά πλοία, η Κίνα θα αποζημίωνε Βρετανία και Γαλλία καταβάλλοντας 8 εκατομμύρια taels στην καθεμιά τους και το εμπόριο του οποίου νομιμοποιήθηκε.

Ο Πρίγκιπας Gong, όπως τον φωτογράφησε ο Felice Beato, στις 2 Νοεμβρίου 1860, μόλις λίγες ημέρες μετά την υπογραφή της συνθήκης στις 24 Οκτωβρίου 1860.
wikipedia URL
[https://en.wikipedia.org/wiki/Convention_of_Peking#/media/File:Prince_Gong.jpg]

Οι απώλειες

Κατά την διάρκεια των εχθροπραξιών του Πρώτου

Πολέμου του Οπίου (18 Μαρτίου 1839-29 Αυγούστου 1842) επίσης γνωστού ως Αγγλοκινεζικού Πολέμου, χάθηκαν από την πλευρά των Βρετανών 69 ειδικές μονάδες (στρατιωτικές ομάδες διαφόρων ειδικοτήτων) και από αυτή των Κινέζων 18.000 στρατιώτες. Στον Δεύτερο Πόλεμο του Οπίου (23 Οκτωβρίου 1856-18 Οκτωβρίου 1860) γνωστού επίσης ως Αγγλοκινεζικού πολέμου παρά τη συμμετοχή των Γάλλων, οι απώλειες των δυνάμεων της Δύσης ανήλθαν σε 2.900 νεκρούς ή βαρειά πληγωμένους, ενώ για τους Κινέζους ο αριθμός κυμαίνεται από δώδεκα έως τριάντα χιλιάδες νεκρούς ή βαρειά πληγωμένους στρατιώτες.

[πηγή: http://asianhistory.about.com – URL]

Βρετανική στολή των υπηρετούντων στην Εταιρεία Ανατολικών Ινδιών και στρατιωτική περιβολή του Κινεζικού στρατού την εποχή της δυναστείας Qing και των πολέμων του οπίου στην Κίνα. Photo Credit: Chrysaora on Flickr.com
asianhistory.about.com URL
[http://asianhistory.about.com/od/colonialisminasia/ss/China-Opium-Wars.htm#step1]

Επιπτώσεις

Οι επιπτώσεις των Πολέμων του Οπίου σε οικονομία, κοινωνία και πολιτική, αναγνωρίζονται ακόμη και σήμερα. Με τις συνθήκες στη Nanking και την Tientsin πολυάριθμα λιμάνια άνοιξαν τις πύλες τους στο διεθνές εμπόριο. Επακολούθησε η άνθιση των βιομηχανιών τσαγιού και μεταξιού με τις εξαγωγές του πρώτου να αυξάνονται κατά 500% και τον πολλαπλασιασμό αυτών του δεύτερου κατά 28 φορές, έναντι των προγενεστέρων. Επιπροσθέτως η κατάργηση του <τάγματος> Hong επέτρεψε στους αλλοδαπούς εμπόρους να εμπορεύονται ελεύθερα στην Κίνα, διότι με το προηγούμενο καθεστώς όλοι οι διαπραγματεύσιμοι με ξένες χώρες δασμοί έπεσαν από το 65% στο 5% γεγονός καταστροφικό για πολλές από τις εγχώριες βιομηχανίες.

Η ραγδαία ανάπτυξη του εμπορίου προκάλεσε ανεπάρκεια του Ισπανικού ασημένιου δολαρίου. Η υπερτίμησή του ανάγκασε τις αρχές της Canton να το θέσουν εκτός νόμου, για τις συναλλαγές, προωθώντας ως καταλληλότερο το Μεξικάνικο δολάριο. Τα Κινέζικα χάλκινα νομίσματα υποτιμήθηκαν εξαιτίας κακής διαχείρισης και έλλειψης πρώτης ύλης. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Κίνας είχε σχεδόν καταστραφεί το 1853 όταν εμφανίστηκαν τα πρώτα χαρτονομίσματα.

Ενόσω οι βιομηχανίες τσαγιού και μεταξιού πλούτιζαν, οι υπόλοιπες μαράζωναν. Οι αγρότες που μέχρι τότε παρήγαν τρόφιμα ανακατευθύνθηκαν στο τσάι ή το μετάξι,

γεγονός που προκάλεσε απογείωση των τιμών στα τρόφιμα. Τώρα που η Canton δεν αποτελεί πλέον το μόνο εμπορικό λιμάνι, οι βαρκάρηδες που μετέφεραν εκεί προϊόντα από διάφορες περιοχές, έχασαν τις δουλειές τους. Η ίδια μοίρα περίμενε τους εργάτες των κλωστοϋφαντουργίων εξαιτίας της μη ανταγωνιστικής τιμής των χειροποίητων ντόπιων υφασμάτων τους σε σχέση με τα εισαγόμενα και βιομηχανικά παρασκευασμένα από τη Δύση. Όσες από αυτές παρέμειναν σε λειτουργία, χαμήλωσαν τις τιμές τους αλλά το κόστος της παραγωγής παρέμεινε το ίδιο καθώς δεν άλλαξε η μέθοδος παραγωγής. Η απώλεια των εσόδων του κλάδου ήταν σημαντική και αντίστοιχη της δραματικής μείωσης του βιωτικού επιπέδου των εργατών. Η άνοδος των τιμών στα τρόφιμα και η διόγκωση του ποσοστού της ανεργείας έθρεψαν τη φτώχεια που γιγαντώθηκε στην Κίνα.

Το κόστος των πολέμων και οι αποζημιώσεις που καταβλήθηκαν σε ξένες χώρες, βάρυναν τους ώμους του κόσμου των αγροτοκαλλιεργειών. Η κυβέρνηση **Manchu** δεν ήταν πλέον ικανή να προστατεύει και να καλύπτει τις ανάγκες του λαού της στα μάτια του οποίου είχε επιπροσθέτως απαξιωθεί εξαιτίας του γεγονότος ότι υπέγραψε τη συνθήκη της Nanking δίχως να εξαντλήσει τα διαθέσιμα περιθώρια αντίστασης. Αυτά τα θέματα, σε συνδυασμό με τη διαρκώς εκτεινόμενη φτώχεια πυροδότησαν αντικυβερνητικές εξεγέρσεις.

Σύμφωνα με τις συμβάσεις οι αλλοδαποί, συμπεριλαμβανομένων των ντόπιων που απασχολούνταν από Βρετανούς εργοδότες, εξαιρούνταν της υποχρέωσης να λογοδοτούν στην Κινέζικη νομοθεσία, γεγονός το οποίο πέρα από το ότι κατέστησε τη χώρα παράδεισο παράνομων δράσεων, αφήσε το περιθώριο σε ξένους να αναπτύξουν εκτενή κατασκοπευτικά δίκτυα στο έδαφός της.

Πριν τους πολέμους η Κίνα είχε αρχίσει να οργανώνει τοπική οικονομική αγορά η οποία μετά το ξέσπασμά τους ευρισκόμενη σε προκαταρκτικό στάδιο ανάπτυξης εκτέθηκε ανώριμη στην βιομηχανία της Δύσης. Η Κίνα δεν μπορούσε ν΄ ανταγωνισθεί τα ξένα προϊόντα και ν' ανεξαρτητοποιηθεί εμπορικά. Ενώ οι πόλεμοι έδωσαν πράγματι νέα πνοή στον εμπορικό κόσμο της Κίνας, σχεδόν κατέστρεψαν τις υφιστάμενες δομές.

Μετά τους πολέμους, η Κίνα συνειδητοποίησε ότι δεν μπορούσε πλέον να είναι ένθερμος οπαδός του απομονωτισμού, οι δε διανοούμενοι, ότι όφειλαν πρωτίστως να κατανοήσουν τον δυτικό πολιτισμό και στη συνέχεια, εφόσον το επιθυμούσαν, να τον κατακτήσουν. Οι Lin Zexu, Xu Ji-yu και Wei Yuan μελέτησαν μεταφρασμένο υλικό από την Δύση, από το οποίο ενημερώθηκαν σχετικά με τις πολιτικές ιδέες, τις κοινωνικές δομές και την οικονομία τους, εκδίδοντας συνάμα βιβλία απευθυνόμενα σε δυτικές χώρες και πολιτισμούς. Για πρώτη φορά στην Κίνα συνεστήθη

υπουργείο εξωτερικών υποθέσεων. Επιχειρήθηκε ο εκσυγχρονισμός του στρατού και η δημιουργία βιομηχανικής ζώνης αλλά οι περισσότερες εμπορικές επιχειρήσεις διοικούντο από ομοσπονδιακούς γραφειοκράτες οι οποίοι δεν είχαν κατανοήσει επαρκώς την ιδέα του καπιταλισμού και την οικονομία της αγοράς. Η μονοπωλιακή τους δράση έπνιξε την ιδιωτική πρωτοβουλία. Στην πλειοψηφία τους χρεοκόπησαν αλλά δε συνέβη το ίδιο και με τους ιθύνοντες κρατικοδίαιτους επικεφαλείς τους, οι οποίοι σημειωτέον, θησαύρισαν.

Ο πνευματικός κόσμος έκρινε ότι η προσαρμογή των στρατιωτικών δυνάμεων στα τεχνολογικά επιτεύγματα της εποχής και η εγκαθίδρυση βιομηχανιών δεν επαρκούσαν. Αυτό που χρειαζόταν ήταν ολοκληρωτική αλλαγή του αναχρονιστικού πολιτικού συστήματος. Κυριαρχούσε η αίσθηση ότι η κυβέρνηση δε θα έπρεπε να εμπλέκεται στη διοικητική δομή των εταιρειών, ενώ παράλληλα έκριναν απαραίτητη τη δημιουργία πολλών διαφορετικών εργοστασίων για την ορθή λειτουργία του ανταγωνισμού στην αγορά. Ζήτησαν να συσταθεί κάποιο είδος κοινοβουλευτικού σώματος, ιδέα η οποία σηματοδότησε την πρώτη απόπειρα συμμετοχής πολιτών στην διακυβέρνηση της χώρας.

Είσοδος του Μουσείου των Πολέμων του Οπίου στην πόλη Humen, Guangdong, Κίνα.
wikipedia URL
[https://en.wikipedia.org/wiki/First_Opium_War#/media/File:Opium_War_Museum_entrance.jpg]

Τα χρόνια που ακολούθησαν

Το 1895, με τη συνθήκη του **Σιμονοσέκι**, η Κίνα, μετά την ήττα της στον **Α΄ Σινοϊαπωνικό πόλεμο** (1 Αυγούστου 1894 – 17 Απριλίου 1895), αναγκάστηκε να εκχωρήσει στην Ιαπωνία την **Ταϊβάν** και τα νησιά **Πεσκαδόρες**, ν' αναγνωρίσει την ανεξαρτησία της **Κορέας** και να παραδώσει κι άλλα κινεζικά λιμάνια στα χέρια των Δυτικών και των Ιαπώνων. Τρία χρόνια αργότερα, το 1898, η Βρετανία, με το πρόσχημα ότι χρειαζόταν μεγαλύτερη έκταση, για να προστατέψει την αποικία της στο **Χονγκ-Κονγκ**, ζήτησε από την Κίνα, να ενοικιάσει μια περιοχή χιλίων τετραγωνικών χιλιομέτρων (1000 τ.χμ), στο βόρειο μέρος της χερσονήσου Καουλούν. Η εμπορική πράξη, που συμφώνησαν τα δύο μέρη, επικυρώθηκε με τη "**Δεύτερη Συνθήκη του Πεκίνου**", τον Ιούνιο του 1898, τέθηκε σε εφαρμογή την 1η Ιουλίου του 1898 και έληξε την 1η Ιουλίου του 1997. Τέλος, το 1901, μετά την αποτυχία της "Εξέγερσης των Μπόξερ", με την οποία οι Κινέζοι επιχείρησαν να απαλλαγούν από τους πολλούς ξένους δυνάστες τους, η *Ουράνια Αυτοκρατορία*, υπογράφοντας το **"Πρωτόκολλο των Μπόξερ"**, αποδέχτηκε την εγκατάσταση ξένων στρατιωτικών δυνάμεων, σε στρατηγικά σημεία της χώρας, από το Πεκίνο ως τα παράλιά της.

Απεικόνιση των Ευρωπαϊκών εργοστασίων στην Canton.
wikipedia URL
[https://en.wikipedia.org/wiki/First_Opium_War#/media/File:View_of_Canton_factories_2.jpg]

Επίλογος

Παρά την κομμουνιστική της διακυβέρνηση, η Κίνα αποδεχόμενη μέτρα και κανονισμούς διαμορφωμένους από την Δύση, κατόρθωσε να εφαρμόσει αποτελεσματικά το εμπορικό καπιταλιστικό μοντέλο που ουσιαστικά της επιβλήθηκε, γεγονός που της χάρισε πρωταγωνιστικό ρόλο στο παγκόσμιο εμπόριο, αν αναλογισθεί κανείς την δεύτερη θέση που κατέχει σήμερα ανάμεσα στις οικονομικές δυνάμεις του κόσμου. Δυο περίπου αιώνες μετά την ταραχώδη περίοδο στην οποία αναφερθήκαμε, η Κίνα διευρύνοντας συνεχώς τους εμπορικούς της ορίζοντες ωθεί, συντονίζει και συνδιαμορφώνει τις παγκόσμιες οικονομικές εξελίξεις.

Αναφορές

China During the Opium Wars
Shandra Goldfinger © 2006. Created for World Politics 116, Mount Holyoke College.
URL [https://www.mtholyoke.edu/~goldf20s/politics116/

main.html]

Massachusetts Institute of Technology © 2011 Visualizing Cultures
URL[http://ocw.mit.edu/ans7870/21f/21f.027/opium_wars_01/ow1_essay01.html]
Διπλωματική εργασία
Η Κίνα στο παγκόσμιο εμπορικό σύστημα & στην παγκόσμια εμπορική διπλωματία
URL[http://dione.lib.unipi.gr/xmlui/bitstream/handle/unipi/5447/Choupis.pdf?sequence=2]
A Day in Canton [Volume 4, Issue 69, Jul 23, 1870; pp. 106-108]
URL [http://quod.lib.umich.edu/m/moajrnl/acw8433.1-04.069?node=acw8433.1-04.069:9&view=text&seq=112&size=100]
World War II, Opium Wars recorded in ocean's corals
Science AAAS – May 31, 2016
By *Patrick Monahan*
URL [http://www.sciencemag.org/news/2016/05/world-war-ii-opium-wars-recorded-ocean-s-corals]